

י"ח שבט תשע"ד
19 ינואר 2014

מיעוט גשמים אמצע דצמבר 2013 – ינואר 2014

מאז סיומה של הסופה הגדולה שהיתה ב-10-14 בדצמבר 2013 ירדו כמויות קטנות של משקעים. הדבר בולט במיוחד בצפון הארץ שם מיעוט הגשמים הוא חריג. ההבדל בין צפון הארץ לבין האזורים האחרים קיים גם בהתייחס לכמויות הגשם מתחילת העונה, אולם מיעוט הגשמים בקטגוריה הזאת הוא חריג רק בצפון מזרח הארץ.

כמויות הגשם מ-15 בדצמבר עד 20 בינואר ומידת חריגות

במישור החוף הצפוני והמרכזי ירדו בחמשת השבועות האחרונים 10-30 מ"מ בהשוואה לממוצע רב שנתי של כ-140-170 מ"מ לתקופה זו. במישור החוף הדרומי ירדו ברוב התחנות 10-30 מ"מ, אולם היו מספר תחנות בהן הכמויות היו גדולות יותר ובולטת בהן קבוצת יבנה עם 57 מ"מ. הממוצע הרב שנתי באזור זה הוא 90-130 מ"מ. בהרי הצפון ירדו 5-15 מ"מ בלבד לעומת ממוצע של 170-230 מ"מ לתקופה זו. כמויות קטנות מאוד של פחות מ-10 מ"מ היו בעמקי הצפון ובהרי המרכז. בדרום הארץ כמויות הגשם בחודש האחרון היו גדולות יותר: במרכז הנגב ירדו 20-35 מ"מ, בצפון הנגב 15-20 מ"מ ובאזור ים המלח והערבה 8-15 מ"מ. בחצבה נמדדו 29 מ"מ.

כדי להשוות את מיעוט הגשמים הזה לעבר נבדקו, מאז 1950, כמויות הגשם המינימליות בפרק זמן של 35 ימים במהלך חודשי החורף המרכזיים (דצמבר, ינואר ופברואר). מהבדיקה עולה שבצפון הארץ חמשת השבועות האחרונים הם היבשים ביותר או כמעט היבשים ביותר בשנים שנבדקו. בחלק גדול מהתחנות שנבדקו לא היה מקרה בו היה פרק זמן כזה עם כמויות קטנות יותר של גשם, ובמספר תחנות היו חמישה שבועות יבשים יותר רק בשנה אחת (באחד מהחורפים הבאים: 1954/55, 1958/59 או 1984/85). בהרי המרכז היו 1-4 שנים בהן היתה תקופה של חמישה שבועות שהיתה דומה או יבשה יותר במהלך החורף ובמישור החוף המרכזי והדרומי 5-10 שנים. ראוי לציין שדווקא בנגב, שם פרקי יובש ממושכים בחורף שכיחים, החודש האחרון היה גשום יחסית וכלל שתי מערכות גשם עם כמויות לא מבוטלות (טבלה 1).

טבלה 1: כמות הגשם 15 דצמבר 2013 עד 19 בינואר 2014 והשוואה לעבר

תחנה	כמות גשם (מ"מ) 19/1-15/12	מספר שנים בהם היה חודש יבש יותר בחודשי החורף המרכזיים (דצמבר, ינואר ופברואר)
סער	14	1
חיפה נמל	18	4
עין החורש	18	3
ת"א קרית שאול	24	10
חפץ חיים	11	4
נגבה	17	9
כפר גלעדי	9	0
אילון	10	0
צפת הר כנען	6	0
נווה יער	5	1
כפר בלום	4	1
איילת השחר	6	1
צמח	2	0
שדה אליהו	1	0
ירושלים	4	1
בית ג'ימל	10	3
נתיב הל"ה	10	4
להב	15	16
באר שבע	19	למעלה מ-30
שדה בוקר	21	למעלה מ-30

כמויות הגשם מתחילת העונה

ההבדל בין היובש החריג בצפון ליתר אזורי הארץ ניכר לא רק בתקופה שמאז תום הסופה באמצע דצמבר אלא גם מאז ראשית העונה. בצפון הארץ כמויות הגשם מתחילת העונה עד היום קטנות מהממוצע הרב שנתי לתקופה המקבילה ומגיעות ל-50%-75% ממנו ובצפון מזרח הארץ אף ל-30%-45%. ככל שמדרימים תמונת המצב טובה יותר, כיוון שהגשמים בעונת הגשם הנוכחית ובעיקר במערכת המשמעותית של דצמבר התרכזו בחלקים הדרומיים יותר של הארץ.

במרכז הארץ כמויות הגשם קרובות לממוצע לתקופה המקבילה, ובדרום הארץ הן עולות עליו, ובחלק מהאזור אף מגיעות ליותר מ-150% מהממוצע (טבלה 2 ומפה 1).

בהשוואה לעבר ניתן לציין שבצפון מזרח הארץ מיעוט הגשמים מתחילת השנה הוא חריג. בכפר גלעדי, לדוגמה, זוהי כמות הגשם המצטברת הקטנה ביותר מתחילת העונה עד ה-20 בינואר מתחילת המדידות בתחנה זו לפני כ-90 שנה. בכפר בלום רק בעונת 1947/48 היה יבש יותר (מפה 2)

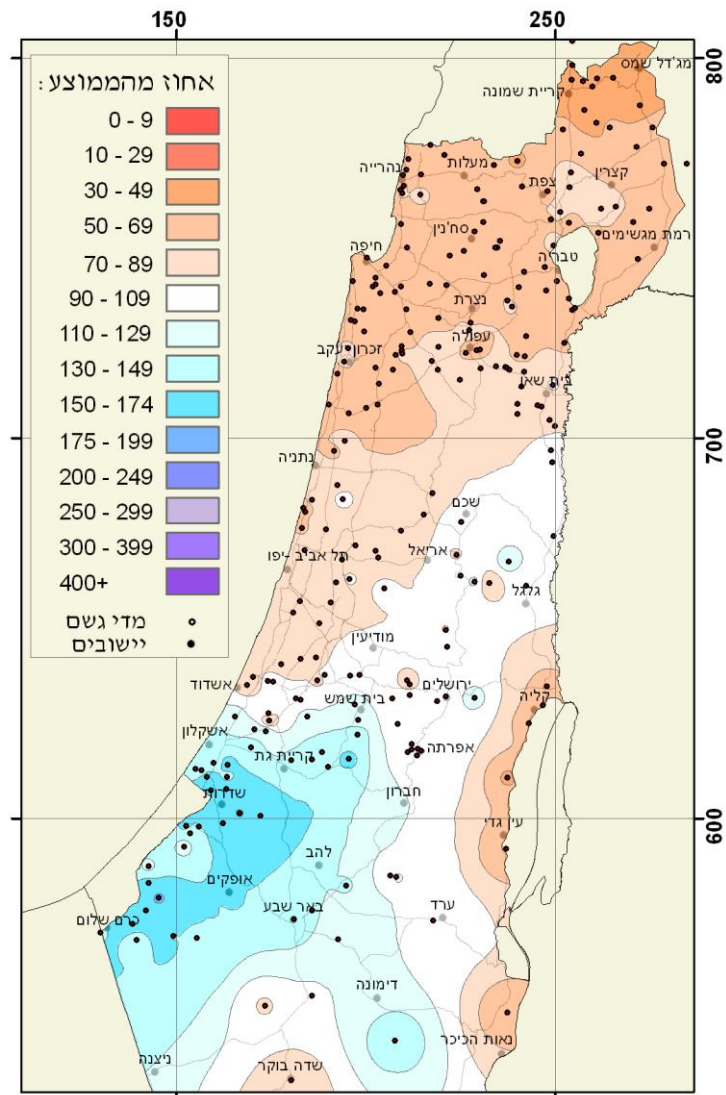
באזורים אחרים בצפון הארץ היו עוד 6-10 שנים בהן הכמויות המצטברות היו דומות או קטנות יותר בהן עונת 1990/91 (מלחמת המפרץ הראשונה) ובחלק מהתחנות עונת 1998/99 ו-2008/09.

במרכז הארץ ובדרומה, שם כמויות הגשם גדולות יותר, היה בעבר מספר רב של שנים בהן הכמויות המצטברות עד ה-20 בינואר היו דומות או קטנות יותר.

טבלה 2: כמות הגשם מתחילת העונה בהשוואה לממוצע

תחנה	מצטבר מתחילת העונה עד היום (מ"מ)	ממוצע רב שנתי מתחילת העונה עד 20 בינואר (מ"מ)	% מהממוצע לתקופה המקבילה
נהריה	234	341	69%
חיפה נמל	217	325	67%
עין השופט	265	371	71%
עין החורש	271	345	79%
ת"א קרית שאול	278	342	81%
בית דגן	275	310	89%
חפץ חיים	276	297	93%
נגבה	408	279	146%
בארי	253	214	118%
גמלא	176	284	62%
כפר גלעדי	128	388	33%
צפת הר כנען	228	354	64%
חרשים	271	504	54%
דיר חנא	218	310	70%
מרחביה	159	254	63%
כפר בלום	107	262	41%
צמח	128	201	64%
קדומים	291	335	87%
ירושלים	278	254	109%
בית ג'ימל	316	258	122%
ערד	69	62	111%
באר שבע	142	95	149%
סדום	10	22	
אילת	4	14	

מפה 1: כמות הגשם מתחילת העונה עד 19 בינואר 2014 ביחס לממוצע לתקופה המקבילה

מפה 2: מספר שנים עם כמויות גשם מצטברות קטנות יותר מתחילת העונה מאז 1950

